

Izjava — Izvzemši ponedeljek — vsaki dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vrstajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik koncesije lista Edinosti. — Tisk: tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in cel let L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Timeo Danaos et dona ferentes

III.

V tretjem svojem članku razpravljam Oberdorfer o vprašanju, ki je — kakor naglašal — najkrajše: o šolskem vprašanju.

Ta problem da je po svoji naravi političen, izlazi v teh naših krajih z mešanico prebivalstva. Povsem pravilno pravi, da bi le polovičarska uredba tega vprašanja dala »novim državljanom« opravilnega vzroka za nezadovoljstvo in temu dosledno — pravi Oberdorfer izrecno — za irendentizem. To vprašanje treba urediti hitro, jasno, popolnoma.

Pisec se dozdeva, da je na merodajnih mestih volje za to. Zahteva, naj se iz tukajšnjih uradov iztrebi seme »lokalnega irendentizma« (misli prejšnjega), ki se je ugnezdil povsodi, da vpliva olje italijanskega imperijalizma na ogenj — oslabiljena slovenskega imperijalizma!

Med vsemi političnimi težkočami, ki so na potu mirnemu sožitju, je po mnenju pisarstva šolsko vprašanje: uredba slovenskih šol! Potem priznava, koliko slovenskih šol je zaprtih in da je v vsem prejšnjem Primorju le ena sama slovenska srednja šola. Zaprtih pa je tudi ljudskih šol, glede katerih je vlada že določila zopetno otvoritev, a to zato, ker ni učiteljev, ali pa, če so, ne uživajo zaupanja lokalnih oblasti. Treba ustanoviti eno ali več slovenskih učiteljskih, vlada da pravi: slovenske učiteljske — da, ali nikakor ne v Gorici; pač pa v Trstu, učiteljske in druge šole. Pisec odobruje to mentacijo vlade, ker v tem mestu, s tako neoporečno italijansko večino, bi bilo zbiranje slovenskih dijakov gotovo manj nevarno! Nižje in srednje slovenske šole naj bodo v Trstu, učiteljska pa tudi v tistih večjih slovenskih ali narodno mešanih centrih, kjer se pokaže potreba.

Oberdorfer zahteva, naj se v slovenskih šolah poučuje tudi italijanščina. Tudi naj bi se slovenskim učiteljem v posebnih tečajih dajala prilika za izpopolnjevanje v spoznavanju italijanskega jezika. Naloga nadzornikov in poročevalcev naj bi se podelila učiteljem, ki poučujejo italijanščino! To zato, da ne bi slovenske šole postale središča irendentizma, kakor tudi ne slovenskega nacionalizma!

Razume vlado, če se upira odpiranju slovenskih privatnih šol; da pa se upira na vsak način, tudi če se ji ponuja najstrožje nadzorstvo — tega pisec ne odobruje. Po njegovem mnenju padajo vsi razlogi za nasprotovanje sprčo možnosti državnega nadzorstva in državnih izpitov, ki bi zagotavljali, da bi bili v privatnih šolah isti učni red in metode, kakor v javnih. Zato naj bi država, če ne more sama vzdrževati vseh potrebnih šol za slovenske manjšine, prepuščala to tudi privatni inicijativi. A da delovanje šole ne postane delo politične agitacije, za to naj skrbi država s svojim nadzorstvom!

Kjer pa so Slovani v absolutni manjšini, ne morejo zahtevati niti ne more vlada dovoliti javnih šol za take male skupine prebivalstva! To da bi bilo v nasprotju z modrim gospodarstvom! Pač pa se morejo ustanovljati privatne šole — naj jih pa že plačujejo, dotične manjšine same, ali pa večje slovenske večine, živeče v mejah države. Ali to brez vplivanja jugoslovanskih zavodov, ki imajo danes isto nalogo nasproti Italijanom, ki sta jo imela Dante Alighieri in Lega Nazionale nasproti Slovanom! Beseda je tu očitno naplerjena proti družbi sv. Cirila in Metoda.

Vprašanje stoji torej za g. Oberdorferja tako le: država naj ustanavlja za Slovane šole tam, kjer žive kompaktno; javne in privatne šole pod nadzorstvom države tam, kjer je mešano prebivalstvo; povsodi pa poučevanje italijanščine kot predmeta. V Trstu naj se ustanove slovenske ljudske in srednje šole, ali naj se ne odrekajo tudi v Gorici, Pazinu in Puli, četudi bi bila morda nevarnost »lovskega prodiranja. Skrbeti bo treba da se to ne zgodi. V slovenskih šolah naj poučujejo slovenski učitelji, oziroma profesorji, pripravljeni za to na kakem vsučilišču, ustanovljenem nalašč za njih, n. pr. v — Padovini! Nadzorovati od blizu delovanje šol, ki naj jih bodo nadzorovali kompetentni moške, ki bodo mogli razumeti slovenski jezik (capaci d'intendere la lingua slovena), spoštovati slovenskega duha, in sprito tega dostojno predstavljati italijanskega duha! Naj se pa opusti misel na počasno in neobčutno asimilacijo. Ta ideja je sicer gotovo v globini srca tudi najbolj slavofilskega italijanskega nacionalista; ta bojazen je gotovo v zavesti tudi najmanjše vojvotve slovenskega nacionalista. In tu pravi Oberdorfer: Realnost v teh naših krajih je dokazala, da je raznarodovanje Slovanov možno! Če ne bi bila nezasišana ignoranca italijanskega liberalizma delovala na tržaške Slovence, bi se bila vršila tista hitra asimilacija tudi med slovenskim elementom, kakor se je pri nemškem, in to, rekel bi, brez sodelovanja ljudi, marveč po usodi stvari same.

V zaključnem odstavku opozarja Oberdorfer zopet Italijane, naj pazijo na slovenske irendentizme. Sicer pa jih tudi svari, da bi bile italijanske šole v pretežno slovenskih krajih, ali pa italijanski učitelji, ki bi hoteli slovenske otroke učiti govoriti in misliti italijanski, huda zmotna in pregreška. Tako delovanje, da je bilo morda odpušljivo napram avstrijskemu režimu, a bilo bi neodpušljivo poizkus žaljenja pod italijanskim režimom.

IZ JUGOSLAVIJE

Zopet nova kriza pred vrati?

LJUBLJANA, 9. Ljubljanskemu »Slovencu« poročajo iz Beograda z dne 8. t. m.: Dasi se politično življenje v parlamentu še ni razvilo, ker se večina poslancev še ni vrnila v Beograd, vendar je v notranje-političnem življenju nastala napetost, ki preti z najizrednejšimi izjemami v političnem položaju. Boj za kulisami je dosegel vrhunec. Demokracija kakor tudi radikalci preživljajo težko krizo v svojih klubih, ki bi mogla takoj, ko se vrnejo vsi poslanci v Beograd, povzročiti največja iznenadenja in popoln preobrat v našem političnem življenju. Ker so muslimani odklonili sodelovanje v vladi, je to zelo močno učinkovalo v demokratskem, kakor tudi v radikalnem klubu. Posledica tega je, da so demokraci in radikalci nezadovoljni. V zvezi s tem so došli zopet do vpliva one struje v demokratskem in radikalnem klubu, ki so bile doslej prijetne. Stojan Protić je odkrito nastopil proti Pašićevi vladi ter je zapretel izstopom iz radikalne stranke. Govori se, da bi za seboj potegnil tudi vse svoje pristaje iz radikalne stranke. To bi pomenjalo brezpogojen padec vlade še pred sestankom konstituant, ker bi drugače morala vlada priti pred konstituant z ogromno manjšino. Izstop Stojana Protića iz radikalne stranke se pričakuje vsak čas. Iz muslimanskih vrst se čuje, da je tudi v njihovem klubu došlo do krize ter da je večina muslimanskih organizacij najenergičnejše odklonila vstop v Pašićevo vlado, medtem ko je bilo samo par poslancev za vstop v vlado. Kakor se govori, bo muslimanski klub pozval raditega dr. Hranisno in dr. Karamehmedovića, da naj odloži svoj mandat. Ker se tudi zemljoradniki, ki se še vedno pogajajo z Radićevo republikansko stranko, obotavljajo podpreti vlado, se zdi, da bo Pašićeva vlada prisiljena, da v kratkem demisionira.

Zemljoradniki za skupno akcijo z Radićevci?

BELGRAD, 9. Doznava se, da vodi zemljoradniška stranka z Radićevo republikansko stranko pogajanja glede uventuelne parlamentarne kooperacije v konstituantu.

Zborovanje težaške stranke v Splitu

SPLIT, 9. Dne 6. t. m. je bilo mnogoštevilno obiskano prvo pokrajinsko zborovanje težaške stranke. Na zborovanju so govorili poslanci Stoić, Džokić, Moskovljević in Franić, ki so kritizirali delo vladnih strank in razvijali program zemljoradnikov. Poslanec Moskovljević je naglašal, da je naloga zemljoradniške stranke med drugim tudi ta, da pripravi pot notranjemu, to je duševnemu edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sklenjeno je bilo, da se »Savez težaške Dalmacije« smatra za sestaven del »Saveza zemljoradnika« v Beogradu. Dosedanje delovanje poslancev zemljorad. in težaške stranke je bilo na zborovanju odobreno: zborovalci so se jim zahvalili in jih prosili, naj še dalje varujejo interese stranke pri sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo. Priporočili so jim, naj delujejo za to, da se agrarna reforma radikalno reši.

Zborovanje Radićeve stranke

ZAGREB, 9. Včeraj se je tukaj vršilo posvetovanje zastopnikov Radićeve republikanske stranke, ki je imelo odločiti o nadaljnjem postopanju stranke z ozirom na njen vstop v konstituant. Na posvetovanje so tudi došli bivši zunanji minister dr. Trumbić, zastopnika hrvatske težaške stranke v Bosni profesor Janković in seljak Matoš Spijonjak ter zastopniki muslimanskega kluba. Na posvetovanje došli dr. Trumbić je imel enourni ekspozice o političnem položaju ter je zastopal stališče, naj stranka brezpogojno gre v konstituant ter prične v parlamentu z aktivnim delom. Iz govora dr. Trumbića se je dalo posneti, da bi se po njegovem načrtu imele zblížiti vse agrarne stranke v Jugoslaviji tako, da bi tvorile močno parlamentarno skupino, s katero bi se poizkušal razčistiti politični položaj in pomagati do konsolidacije države. Po dr. Trumbićevem govoru je došlo do nekega incidenta, radi česar je dr. Trumbić zapustil posvetovanje, ki se je potem nadaljevalo. Končno se je sklenilo, da Radićeva republikanska stranka še nadalje počaka z odločitvijo glede vstopa v konstituant, dokler se sedanji politični položaj ne razbistri. Da se Radićeva stranka ni odločila za vstop v konstituant, je mnogo krivo tudi to, da so zastopniki težaške stranke iz Bosne zastopali stališče, da se ne gre v Beograd.

Taktika komunistov

LJUBLJANA, 9. »Večera« poroča iz Beograda, da so komunistični poslanci pripravili položiti prisego v konstituant. Kot protisluho pa skušajo izsiliti, da se jim zopet dovoli izdajanje njihovih listov. Belgrajsko komunistično vodstvo je nezadovoljno z zagrebškim vodstvom, ki je pregledal pokazalo obraz in ker ni znalo najti zvez s seljačkimi republikansko čutečimi množicami.

Načrt ustave končan

BELGRAD, 9. Na zadnji seji ministrskega sveta v sredo zvečer je bila dokončana razprava o načrtu nove ustave. Sklenilo se je, da minister pravosodja in za konstituant Trifković izvrši zadnjo redakcijo nove ustave, da se da potem ustava v tisk in razdeli poslanecem. V glavnem se je sprejel načrt ustave vlade dr. Vesnić z malimi izjemami. Novi načrt ima nalogo, da mora biti pouk v ljudskih šolah obvezen in brezplačen in da se v vsej kraljevini vrši po enem programu. Za državni svet in kasesijsko sodišče je uveden volilni sistem.

Konec rudarske stavke

TRBOVLJE, 9. Na včeršnjih pogajanjih je bil med trboveljsko družbo in rudarji dosežen sporazum. Rudarji dobe hrano po istih cenah kot oni v Velenju, na plačo pa 25 odstotkov povišanja. Delo prične v polnem obsegu jutri 10. januarja.

Dvajsetdinarske novčanice se vzamejo iz prometa

BELGRAD, 9. Stare srbske novčanice po 20 dinarjev se v roku treh mesecev vzamejo iz prometa.

Regent v Bosni

SARAJEVO, 9. Predvčeršnjim popoldne je regent s svojim spremstvom došel v Lidze. Regent je v prvi vrsti prišel zaradi lova, vendar pa bo nekaj časa bival tudi v raznih mestih province. Verjetno je, da bo posetil tudi Dalmacijo, in sicer Split in Dubrovnik.

Ruski general uničil svojo rodbino

KOTOR, 10. »Bokeški glasnik«, list, ki je nedavno začel izhajati v Kotoru, poroča o grozni rodbinski drami, ki se je prigodila med begunci Vranglove armade. Na potu v Dalmacijo je neki ruski general v obupu nad svojo nesrečno domovino ustrelil najprej svojo ženo, potem svoji dve hčerki in dva sina, nazadnje pa je končal še svoje življenje.

Čiščenje Reke

D'Annunzio ne ostane na Reki? Vlade čete zasledje Krk

OPATIJA, 10. (S.) Prispela je vest, da so se legijonarji, ki so zasedali Krk, izkrcali na Reki. Tudi legijonarji z Raba so bili prepeljani na Reko. Na ta način so bile izpolnjene obveze, ki jih vsebuje sporazum med generalom Cavigliom in reškimi zastopniki.

OPATIJA, 10. (S.) Včeraj je odpotovalo drugih 270 legijonarjev s 30 častniki. Skupaj je zapustilo dosedaj Reko nad 2000 legijonarjev. Tudi vse vojno brodovje je odplulo z Reke. Nekateri neruški legijonarji, ki niso vojaški obvezniki, so prosili, da bi smeli ostati na Reki. Potjuje se, da zapusti D'Annunzio Reko, ko odidejo legijonarji.

OPATIJA, 10. Vojna ladja »Faleo« je odplula včeraj z oddelki bersaljerjev proti Krku, da izkrci vladne čete na mesto legijonarjev, ki so odšli.

Begunci se vračajo na Reko

REKA, 10. Veliko število beguncev s Sušaka se je vrnilo domov. V četrtki so se vrnili na Sušak profesorji in dijaki suške gimnazije in več uradnikov. V Zagrebu se nahaja še Gothardi, vodja reških avtonomistov.

Zavezniki zasledje Avstrijo?

LONDON, 9. »Daily News« priobčuje uvodnik, v katerem pravi med drugim: »Avstrija se nahaja na robu propada. Po mišljenju merodajnih avtoritet mora vsaka organizirana vlada v Avstriji propasti v 4 do 5 mesecih, katera katastrofa bi z največjo gotovostjo imela za posledico, da bi čete sosednih držav morale zasedati vse avstrijsko ozemlje. To bi neizogibno povzročilo nove vojaške nevarnosti in zapletljaje v Srednji Evropi. Da se torej ohrani Avstrija, jo bo treba vojaško zasedati, in sicer takoj, ker bi Anglija in Francija morali kasneje veliko več potrošiti za potrebne vojaške odredbe, kakor pa, ako to storiti takoj sedaj. Za sedaj prevladuje mnenje, da se Avstrijo še da rešiti. Tako v Angliji, kakor v Franciji že sicer primanjkuje denarja, ako pa je treba izbirati, da se za sedaj najdejo denarna sredstva za obnovo Avstrije ali pa šele po šestih mesecih za vzpostavitev mira in reda v deželah, kjer je nastal popoln kaos, ne bo izbira težka. Ako je še mogoče, da se Avstrijo reši z nepretiranimi stroški, je interes in tudi moralna dolžnost tako Anglije, kakor Francije, da to storijo.«

Avstrijska vlada ne poda ostavke

DUNAJ, 8. Z ozirom na glas, ki je šel, da namerava avstrijska vlada podati ostavko, pravi nekva vest Korrespondenzbureauja, da so taki glasovi očitno iz-

zvani od kritičnega položaja državnih financ, da se pa vlada zaveda, da bi njena ostavka v danem hipu položaj samo poslabšala. Vlada smatra vsled odgovornosti, ki jo je bila sprejela napram prebivalstvu, za svojo dolžnost, da ostane na svojem mestu in nadaljuje z naporom, da premaga hipno krizo.

Zavezniška nota Avstriji o številu čet

DUNAJ, 8. »Politische Korrespondenz« pravi, da je poslala medzavezniška nadzorna komisija avstrijski vladi noto glede števila policije, orožništva in oborožene sile v Avstriji. Noto je vzela vlada takoj v pretres in odgovor nanjo bo sledil te dni.

Rezultati volitev v francoski senat

PARIZ, 10. Na podlagi podatkov, ki jih je priobčilo francosko ministrstvo za zunanje zadeve, so imele volitve v francoski senat sledeče rezultate: Praznih sedežev je bilo 98, 93 za Francijo, 1 za Alžirijo in drugih štiri za kolonije. Izvoljenih je bilo: konservativcev 3 (— 5), republikancev 13, levih republikancev 26 (+ 2), radikalcev in radikalnih socialistov 43 (— 4), republikanskih socialistov 11 (— 7), enotnih socialistov nobeden.

Listi razpravljajo veliko o izidih teh volitev, ker je bila volilna borba s strani opozicije očitno naplerjena proti sedanji vladi. Hotelo se je namreč doseči, da bi ne bil ni en minister zopet izvoljen. To se je opoziciji posrečilo le deloma in samo proti osebi poljedelskega ministra Ricarda, ki ni bil izvoljen v svojem volilnem okraju v Finistère (Bretagne). Z druge strani pa so bili izvoljeni skoraj vsi ministri, ki so kandidirali in ki dosedaj niso bili senatorji. Vladin uspeh je v tem oziru precej velik, kajti dočim sta bila v vladi poprej le dva sama senatorja, jih je sedaj pet.

Splošen rezultat zadnjih volitev je ta, da se je takomenovani »narodni blok«, t. j. Zveza strank, ki predstavljajo v obeh zbornicah velikanstvo večino in ki so le nadaljevanje v miru takomenovan »svete sloge« izza vojne, močno okrepil, kar dokazuje z druge strani, da večina francoskega naroda odobrava sedanjo notranjo in zunanjo politiko francoske vlade, ali točneje rečeno: Millerandovo politiko.

Med izvoljenimi je tudi Deschanel, bivši predsednik francoske republike, ki je moral vsled bolezni odstopiti s svojega visokega mesta. Listi pozdravljajo enodušno njegovo izvolitev, ker je s tem zopet dana prilžnost temu odličnemu državniku, da lahko koristi svoji domovini. »L'Appel« pravi, da bo senat ponosen sprejeti zopet v svojo sredo tega velikega služabnika francoske ideje. Listi naglašajo posebno popoln poraz komunistov. »Le Figaro« pravi tozadevno, da je skrajnejšem lahko napovedati revolucijo, toda čim se kakšen predstavi volilec, mu mora postati stvarnost hitro jasna. »L'Echo de Paris« poudarja, da so bili komunisti tudi v socialističnem okraju Hante-Vienne ugotovljena, da je celokupno število glasov, ki so jih nabrali komunisti, zelo neznačno.

Boji med Turki in Grki v Mali Aziji

CARIGRAD, 9. Zanesljive vesti pravijo, da so Grki na tem, da započenejo z izdatno ofenzivo na celi črti Brussa-Udun. Iz Angore prihaja vest, da se Turki sicer v trenutku pripravljajo na obrambo, da se pa ne nameravajo preveč napenjati, kajti velika protiofenziva, katero nameravajo napraviti Turki, se bo vršila prihodnjega spomlad. Grški general Kapulas je s svojim generalnim štabom odpotoval v smeri proti Brussi. Javljajo se spopadi med Grki in Turki v odseku Moandre, v Smirno je došlo veliko ranjenecov. Z naskakovanjem so začeli Grki. Na raznih mestih so turške čete prodrle grško linijo. V odseku Nezli so zbrali Grki veliko število čet in materijala. Govori se, da pride kralj Konstantin vsak čas v Malo Azijo.

Spor med Rusijo in kemalisti?

LONDON, 10. »Daily Mail« poroča iz Carigrada, da Kemalova vlada ne misli proglasiti sovjetske vladavine v Anatoliji vsled tega, ker se boljševiki vmešavajo v armenske zadeve in ker imajo namen priznati neodvisno Armenijo.

Čim se vrne iz Pariza, pojde Sapieha v Bukarešt

VARSAVA, 9. Z ozirom na v romunskem tisku objavljeno vest, da se princ Sapieha, poljski vnanji minister, v najkrajšem času poda v Bukarešt, pravijo vesti iz uradne vira, da se bo to potovanje vršilo po Sapiehinem povratku iz Pariza.

Uradna izjava poljske vlade

PRAGA, 9. Poljska legacija v Pragi je priobčila v češkem tisku sledečo objavo: Vest o domnevem zbiranju poljskih čet na čehoslovenski meji so brez vsake podlage. Dizlokacija poljskih garnizij in njihova oddaljeitev v obmejni pokrajine sta posledica dejstva, da je izbralo poveljništvo poljskih čet v to svrhu pokrajine, katere so med vojno

manj trpele in kjer je vsled tega aporvzacija čet lažja in možnost nastanitve čet večja. Na drugi strani ne prekorači število poljskih kontingentov na noben način onega čehoslovanskih kontingentov na poljski meji. Glasovi, ki so šli o prevažanju vojnega materijala, ne odgovarjajo nikakor resnici. Poljska vlada ni prečeta od prav nobenih sovražnih namenov nasproti čehoslovanski vladi in želi, da bi na podlagi nedavno temu sklenjenih pogodb obe sosednji državi stopili v najboljše medsebojne odnose.

Medvojni odnosi med fenijanci in Nemčijo

LONDON, 8. Angleška vlada objavlja kakih šestdeset strani obsegajoče delce, katero vsebuje nekaj listin o odnosih fenijanske vlade in nemški oblasti med vojno. Delce vsebuje nekaj pism nemškega poslanstva v Washingtonu, katera opozarjajo berlinsko vlado, da prošjo Irco Nemčijo, naj blokira s podmorskimi čolni Dublin, da pospeši vstajo. Po vstopu Amerike v vojno je zvezo med fenijanci in Berlinom posredovalo nemško poslanstvo v Madridu. Vrhutega so se bili potom nemških podmorskih čolnov razširjevali na Irskem propagandni spisi.

Domače vesti

Nadaljnja ublažitev izjemnega stanja

Generalni civilni komisariat razglša: »Izvzemši prepev, katere se tiče shodov in obhodov, se vsi omejevalni ukrepi odloka gen. civ. kom. z dne 25. dec. 1920 razveljavijo. — Trst, 10. jan. 1921.

Kr. odlok o priznanju in pridobivanju italijanskega državljanstva v novih pokrajinah. Agencija Stefani javlja z včeršnjim dnem: Kr. odlok, ki se pripravlja za razglasitev, ureja priznanje in pridobivanje italijanskega državljanstva v novih pokrajinah v zvezi s poznanimi dolžbami saint-germanske mirovne pogodbe, katere veljajo za vse kraje, ki so pripadali prej k bivši avstro-ogrski monarhiji in torej tudi za kraje, ki so bil z rapsalsko pogodbo prisojeni Italiji.

V odloku je podrobno določeno, kako bodo morali postopati tisti, ki zadožijo italijansko državljanstvo s polno pravico kakor tudi tisti, ki se bodo morali poslužiti pravice izbiranja (opcije). Glede prvih gre le za enostavno ugotovitev, ki se izvrši uradno od občin s posebnimi javnimi seznam, ki jih bo nadzorovala državna oblast, dočim bo dovoljena prizadetim strankam pravica rekurza. Pri tistih, ki bodo optirali (se odločili) za italijansko državljanstvo, bo odločevala o njihovi izjavi delčna politična oblast po seslujanju posebnega komisija pod predsedstvom nekakega uradnika, v slučaju rekurza pa osrednji urad za novo pokrajino po seslujanju mnenja državnega sveta. V nasprotju z navadnimi dolžbami, ki so predpisane za podelitev državljanstva, dopušča kr. odlok, da v novih pokrajinah lahko dobio italijansko državljanstvo s tozadevnim odlokom delčne pol. oblasti in na podlagi posebnega postopanja, ki gre celo do državnega sveta, tudi tiste osebe, ki jim ne pripada to državljanstvo ne pravno in ki si ga tudi nimajo pravice izbrati. Ta dolžba gre v prilogi gotovim kategorijam oseb, ki so vsled pokolenja, rojstva, prebivanja ali valed drugih okoliščin zvezane s kraji, ki pripadajo k Italiji. Slednjič so tudi posebne dolžbe v priznanju italijanske pripadnosti juridičnim osebam v zvezi s 75. mirovne pogodbe. Priznanje italijanske pripadnosti se ne sme odreči trgovskim in dolniškim družbam, vpisanim združenjem itj., ako odgovarja številu družstvenikov, društveni kapital in sestava društvenih organov pogojem, ki jih določa odlok v svrhu ugotovitve italijanske pripadnosti posameznih juridičnih oseb.

Odlok določa ob zaključku, da so vsi akti, ki se tičejo izvedbe tega odloka, prosti kolkovine; da je se ureja postopanje z ženami, siračmi, s prebivalci in odsotnimi: Naloga ukremiti potrebno za uveljavljanje tega odloka, ki stopi v veljavo 3. dan po razglasitvi v »Gazzetta Ufficiale«, je prepuščena ministrskemu predsedstvu.

Priznanje in podelitev italijanskega državljanstva na podlagi tega odloka ima seveda popolno veljavo v zvezi s zakonom z dne 13. junija 1920 in daje vse politične pravice.

Kraljičin odgovor občinskemu komisarju. Mestni magistrat tržaški objavlja: Na brzojavu k voščili, katero je bil naslovil izvanredni občinski komisar N. V. krajci, je došel sledeči odgovor: »Uljudni voščilni pozdrav tržaškega meštinstva je bil z najbolj živim dopadenjem sprejet od N. V. krajci, katere odgovorja z izrazi svojega hvaležnega srca na poklonitev udanosti, ki jo je hotelo mesto Trst obnoviti. — Dvorska dama v službi grofica Brucelli Falgeri«.

Mladika bo kmalu izšla v svoji prvi številki in vsa prenovljena. Postala bo lepovsotni družinski list, ki bo nudila vsakemu nekaj, našemu izobraženemu in našemu delavcu in kmotu, kazala bo produkte naših doševnih sil, tvorila bo most med nami in med brati na oni strani ter bo zapisovala vse kulturne pojave pri nas in drugod v slovenskem in drugem svetu v kolikor bo dopuščal prostor. Tudi poljudno znanstvo bo list gojil. Imena, ki so obljubila sodelništvo in že poslala apise, pričajo, za kakovost lista: dr. Detela, Joža Lovrenčič, Milan Pegelj, Uro Pregelj, dr. Sorli, Ksaver Meško, Fr. S. Finžgar, Silvija Sardenko in cela vrsta drugih. Tudi dr. Alojz Gradnik je obljubil znatno pomoč; od pisateljev, ki živijo na t. strani, nas bodo podpirali: France Bevk, Venceslav Bele, Iv. Lenčnikar, Franc Pahor, Janko Samac in še mnogi drugi. Po možnosti bo prinašala »Mladika«, ki dobi novo opremo počeni in i. številko, tudi slike in umetniške priloge. Uredništvo bo storilo vse, kar bo v njegovi moči, da ustreže naročnikom, naj storijo tudi občinstvo svojo dolžnost in naj pravočasno naroči list in posilja zanj. Posebno se obračamo do naša inteligence, do duhovništva in učiteljskega ter uradništva, da razširi naš list in stent podpore naše stremiljenje, ki je čisto. List bo izhajal dvakrat na mesec in stane za celo leto samo 16 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L.; denar se pošlje naprej na upravo Mladike, Gorica, Gosposka ulica. 2. Novi naročniki naj se pravočasno priglasejo, ker bomo tiskali le omejeno število izvodov in bi pozneje ne mogli več dobiti pravih števk na razpolago. O potrebi in važnosti lista ni dvoma — zato torej na delo zanj! — Uprava »Mladika«.

Posta v Sempolaju. S 17 t. m. se vzpostavljajo Sempolaju, politični okraj Sežana, poštna nabirnalnica, ki bo v dnevni zvezi z nabirnalnim post-

službu uradom (na kolodvoru) potom avtomobilsko zvezu Komen - Trst. — Pošta in brojavna uprava v Trstu. — Trst, 7. jan. 1921.

»Ali je mogoče potovanje na mesec?« Danes, torek, dne 11. t. m., bo imel biolog dr. Giorgio Ravanini pod pokroviteljstvom akademije »Znanost in umetnost« v dvorani teosofičnega krožka »Veritas« (Piazza Tomaso 2, l.) predavanje o »možnosti potovanja na luno«, na katerem bo pretresal astro-bijološka izsledovanja Kamila Flammariona in nedavne Godardove bulistične poizkuse. Vstopnina 2 L. Za člana teosofičnega krožka »Veritas« in podoporne člani revije »Scientia« vstop prost. — Danes predavanje iz teosofije odpade in se bo vršilo v četrtek, dne 13. t. m.

Društvene vesti

Učiteljsko društvo za Trst in okolico ima odbojno sojo v sredo, 12. t. m. ob 15. uri v vrhelski soli. — Predsednik.

Pevsko društvo »Adria« v Barkovljah priredi v nedeljo, dne 16. t. m., veliko veselico z jako obširnimi in raznovrstnimi vpredom. Pevski zbor, ki je doslej nudil občinstvu vedno najboljšje, kar je bilo v njegovih močeh, bo skušal tudi v nedeljo njemu odkazati del vsporeda izpolniti tako, da doseže najkakovostnejšo obliko prav gotovo ne bo razočarano. Ker so tudi ostale točke v dobrih rokah in ker bo po končanem vsporedu mladina dana prilika, da se zavrti, se nadeja društvo prav obilnega občiska. Natančni vspored in ura se objavita pravčasno.

Iz tržaškega življenja

Pretep med prostitutko in pijancem. 32letni Josip E., stanujoč v škodnju je popival večerj ves dan po gostilnah ter tam zapravil ves denar, ki ga je imel s seboj. Proti večeru se je bil odpravil v tolerančno hišo, ki se nahaja v ulici Androna del'Olio št. 3, in se seznanil s prostitutko Marijo Scoglio. Ali prijateljstvo ni trajalo dolgo, kajti Josip je hotel zapustiti tolerančno hišo, ne da bi plačal prostitutki predpisane tarife. Ženska je vsa razkačena tekla za njim ter vpila:

»Ti nesramnik, ali mi ne boš plačal?«
»Molči, molči hahaha, kako naj ti pa plačam, ko nimam niti vinarja pri sebi?« odgovori Josip ter preobrača prazne žepce. Te besede so tako razburile vročerkavo prostitutko, da mu je prisilila klobuto rekoč:

»Na, to ti je za plačilo, da boš drugič vedel, da se k nam ne pride brez denarja.« Ali Josip ni hotel klobute vtakniti. Skočil je na njo kot divja mačka ter jo vso popraskal po obrazu. Ravno v času tega dvojeboja, je prišlo mimo nekaj kr. stražnikov, ki so spremili oba ranjenca na rešilno puštnjo.

Pod avtomobil je prišel. Večerja jutraj je šel po ulici Carducci 18letni Guido Zajc, stanujoč pri Sv. Ivanu št. 1128. V istem hipu je pridrvel nasproti njemu kamion ter ga podrl na tla. Brava sreča je bila, da ni drel kamion z veliko brzino, kajti drugače bi našel Zajc gotovo smrt pod težkim vozilom. Mladeniča, ki je imel le majhno rano na desnem kolenu, je zdrvil zdravnik rešilne postaje.

Roka mu je zašla med vrata. Večerja popoldne je prišel iskat zdravniške pomoči v mestno bolnišnico v spremstvu svoje matere Sletni Josip Lodocata, stanujoč v ulici del Rivo št. 19. Deček je pripovedoval zdravniku, da se je bil igral na nekem avtomobilu na ta način, da je odpiral in zapiral vrata na njem. Ali igranje ni trajalo dolgo, ko se mu je ujela roka v vrata. Zdravnik mu je obvezal roko in pri tem ugotovil, da ima več majhnih koščic zlomljenih.

Stekel pes jo je ugriznil. Ko je šla večerj popoldne po ulici Beccaccia 26letna Agneza Balleminjeva, stanujoča v isti ulici št. 11, se je bil zapodil vanjo neki pes in jo ugriznil v levo nogo. Tekla je nemudoma na rešilno postajo, kjer so ji dali prvo pomoč. Zdravnik je mogel konstatirati, da jo je ugriznil stekel pes.

Tatovi v mlekarni. Preteklo noč so vdrti neznan tatovi v mlekarno Eme Carmeleve v Barkovljah št. 3. Iz mlekarne so ji odnesli za 1200 lir raznih slaščic. Lastnica je naznanila tatvino kvesturi.

Tatvina. Predvečernim ponoči so odprli neznan tatovi s ponarejenimi ključji skladišče, lasti Jellinek, v ulici Porporella št. 2. Po skladišču so vse razmetali in odnesli za 10.000 lir avtomobilskih gumijevih cev. Tatvino so zapazili najprej Jellinekovi uslužbeni, ki so se bili podali večerj ajutraj na delo. O tatovih ni najmanjši sledi.

»Sagra« v Zagorjeh. V nedeljo popoldne je bilo v vasi Zagorje zelo živahno vrvenje. Na koncu vasi so mladenci eni nosili žagance, drugi so zopet pripravljali iz žagancih »kvadriljo« itd. Dekleta so prinatala skupaj zelenje, da bi čim bolj okrasile »kvadriljo« in se s tem bolj prikupile fantom. Okoli teh naših fantov in deklet je bilo zbrano veliko število vaških otrok, ki so z velikim zanimanjem gledali pripravljane za veliko »sagra«. Maršaktero mlado srce, ki je gledalo na »kvadriljo«, ni mislilo: »Ko bom jaz tako velik, kakor so oni mladenci, bom tudi jaz delal »kvadriljo« in drugi otroci me bodo morali gledati, kakor gledam jaz one velike mladence.« Ko so dovršili fantje svoje delo, je plaval že blede mesec na nebu. Ob

luninem svitu so se še fantje pogovarjali na vasi o »sagrinih« zadevah ter se kmalu nato razšli vsak na svoj dom, da se tam praznično preoblečejo. Kmalu po sedmi uri se je nabralo okoli plesišča veliko število praznično oblečenih vaških fantov in deklet, ki so glasno hvalile pridne fante, ki so bili izgotovili »kvadriljo« čisto po njihovem okusu. Čim bolj se je bližala osma ura, tem več ljudi je bilo na plesišču. Fantje, ki so bili otvorili ples, so začeli užigati karbitne luči, katerih svetloba se je razširila s svojimi žarki na plesišče. Vsi so zaželeno pričakovali godce na harmoniko, kajti brez njih bi bil ples nemogoč. Fantje, ki so bili najeli godce, so se hudovali:

»Tu smo lepi, če ne bo godcev se je oglašil bajtar Janez.

»Pomislite fantje, kakšna sramota bo za nas, če ne bo muzikantov. Toliko ljudi je že tukaj in misli bodo, da jih vodimo za nos. Sosedni fantje nas znajo še nabit in kazali bodo za nami s prsti, rekoč: »Poglejte, to so Zagorčani, ki ne znajo spraviti niti enega plesa skupaj.« Takih in mnogo drugih očitanih bomo morali požreti. Fantje, ali ni to velika sramota za nas?«

Pogovarjali bi se še nadalje, ali njihov pogovor je prekinila godba na harmoniko, ki se je vedno bolj približevala željno pričakujícím plesalkam in plesalcem. Kmalu nato sta bila godca že na »kvadriljo« ter začela »svirati« »stajerski«. Kot da bi trenil so se poprijeli fantje deklet ter so začeli veselo vrteti. Ko sta končala »svirati« »stajerski«, so se zadržali plesalci nad njo: »Draga naša godca, to ne bo nič, ko ne bo bosta vdarla bolj na dolgo. V kelner, prinesite našim muzikantom vina na mizo, da bosta dobila več korajže. Drugače nas znajo pustiti med plesom na cedilo. Ko je stal pred njimi liter vina, jima je odcevala radost iz obraza. Ko sta bila naša dva muzikanta že v »ročkah«, su tako neumljeno nategovala harmonični meh, da je vse škripalo. »Sagra« bi se najbrže dobro iztekla, ako ne bi bilo pri kmetih te navade, da se pri vsaki večji slavnosti prepevajo radi — deklet. In tako je bilo tudi pri tem plesu. Fant, zagorelega obraza, se je bil postavil pred drugega fanta ter začel vpiti nad njim tako, da so privrli skupaj vsi plesalci: »Veš Janez, da ti povem, če se enkrat pleses z mojo Maričko, ti razbijem glavo.«

»Ti ubog roveč, ti boš meni razbil glavo. Ha, ha, ha, ta bi bila pa lepa. Kaj Anton, da bi ti jo jaz razbil?«

Vsi navzoči, ki so slisali prepri, so začeli pomirjeval prepričljivo rekoč:

»Fanta, bodita vi dobra, nikar se ne pripravljata radi punci!«

Ali vse te besede niso zalegle prav nič. Beseda je dala besedo in končno sta se fanta spoprijela. Nekaj časa sta se tolkla s pestmi, ali to je malo zaleglo, kajti oba sta se šutila močno. Iz svojega žepa je vzel vsak svoj nož in začel se je boj na nož. Zenski, ki so videlo moze lesketati se v nemi, sečini, so vse prestrašene pobegnile. Pri tem boju je bil težko ranjen v trebuh 22letni Anton Dubnič, bivajoč v Zagorjeh št. 123. Eden izmed njegovih prijateljev ga je pripeljal v tukajšnjo mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IX. oddelek. Njegovo stanje je nevarno.

Dopisi

Iz Stanjela. Dne 17. t. m. bode v domači cerkvi slovesna zadušnica po blagopokojnem rojaku, dru Antonu Mahnič, škofu na Krskem. Kdor želi počastiti spomin velikega učitelja, iskrenega prijatelja, najboljšega znanca-rojaka, dobrotnika, voditelja, narodnega borilca, duševnega očeta, naj se vdeleži slovesnosti, ko se bo na tih in priprosti način obhajal spomin velikega našega rojaka. Narod, ki zna ceniti svoje prave moze, ne bo izumrl.

»Narodna štaltica« na Kneži pri Podmencu bo imela svoj letni občni zbor dne 16. januarja t. l. ob 14 in pol v društveni sobi z običajnim dnevnim redom. Odbor se nadeja polnoštevilne udeležbe.

Iz Stanjela. Bralno in pevsko društvo »Stanjela« je imelo svoj občni zbor dne 1. januarja 1921. Izvolil se je novi odbor, stavili so se novi predlogi, izrazila se je želja, da bi postalo naše društvo res pravo ognjišče narodne zavednosti in narodne pravice. Ob tej priliki so se člani spomnili tudi »Edinosti« in nabrali 50 L. Odrski se prosti zabavi so darovali še na vrh skladu »Edinosti« gosp. Jos. Abram iz Hruševice 5 L., g. Andrej Renner iz Rače 5 L., g. Jos. Rudež iz Hruševice 2 L. po toplem priporočilu gospoda Ivana Kobala. To velja!

S Čola nad Vipavo. Malo ali skoro ničesar se ni bilo slišati iz naše vasi. In vendar je marsikaj, kar je vredno vestne zabeleže. Dve novici sti in obe zelo žalostni, kakor da ne bi bil že zam sedanj čas dovolj žalosten. Kakor strela z jasnega neba se je zadelo vest, da mora zapustiti našo občino naš nadvejski priljubljeni šolski voditelj, nadučitelj Herman Kurec. Pa tudi njega samega je zadel ta vest zelo v živo, kajti mora iti sam od tu, a zena njegova, ki je tudi učiteljica, ostane še tu. Pa se ni čuditi temu čim, kajti smo v svobodni državi in zato so menda začeli razširjati svobodni zakon ter svobodno ljubezen. Vsaj ta primer dokazuje to.

in v misli, da pojde za ranega jutra k Vilinuemu vrelcu.

Tam se mu je zdelo nekako zvetišče ljubezni in njemu drag kraj, ki ga napolni z milino in ganotjem, in kakor da so nad vrelcem seselane njuni duši in se poljubite nežno.

in čim je bil sam, je izvadil kupljene zaročne darove in jih je motril dolgo s solznimi očmi...

Ko se je vzdrnil in pogledal okolo sebe, ga je iznenadila neka, povsem navadna svetloba, ki je napolnjevala vso sobo. Bil je že dan in čudna tišina povsod na okoli; ali niden solnčni žarek ni padal notri, čeprav so okna gledala na tisto stran, kjer se je že imelo prikazati solnce.

In ko se je na pol oblekel in odprl okno popoldne, je zagledal, kakor pada tako gost sneg, da se niti na sto korakov ni moglo nič videti zбог tresoce se stene snežink. Na tistem malo prostora, kar ga je mogel pregledati skozi snežinke, je bilo že za pod snega in elagale so se nanj vedno nove plasti, ob takih tišini, da so se tudi z nasprotnega brega čuli veseli vzkihi otrok in mukanje goveda. A drevje, ki se je vpenjalo proti oknu, je spuščalo svoje veje pod težo nabrane snega, ki se ni tajal, marveč je tu pa tam nalezal z lahkim šumom na mehko površino. Ptičice so, zibaje se, preletale preplašeno in čivkale zaskrbljeno, iskaje

Kakšne posledice pa je zapustila svetovna vojna v ljudstvu, se lahko pozna po raznih poročilih v časopisih, ki je vedno čitatelj raznih samostojnih. Tako je zelo žalostno končalo svoje življenje dne 4. t. m. zelo nadarjen mladenič, komaj 26 let star, po imenu Franc Pregež iz Oresja št. 8. Po poklicu je bil krojač. Obesil se je na drevesu, tik domače hiše. Zapustil je pismo, v katerem navaja vzroke svojega dejanja ter prosi odpuščanja svojega očeta. Res, groza obhaja človeka, ko vidi vesporedi le mrzno do življenja in ničesar mladostnega, idealnega, življenja vsebujočega! Da se pa temu odoporne, je piščev skromno mnenje, da snuje močno pridno razna društva ter da zlasti nudimo ljudstvu zdravo berilo. Delajmo in ne tancajmo! Zato pa se vsi strajmo v močno falango in imejmo pred očmi le eno: blagor ljudstval!

Iz Postojne. V mestu sicer ni posebnih novic, vendar nas pa zelo zanima, kaj pripovedujejo ljudje iz okolice. Iz pogovorov z okolici se naučimo marsičesa. Ljudstvo sodi vrednost Italije po npravah in osebah, ki jo zastopajo. Kaj brišajo njega lepe besede ministrov o državljanskih pravicah, ali pa politične fraze časopisov? Kar samo doživlja, ali pa vsaj vidi na lastne oči, kar neposredno zadevuje njegove potrebe, le to mu je vir njegove sodbe, njegovega spoznavanja ali pa zaničevanja. Italijo sodi, ugodno ali neugodno, kadar jo čuti, kadar prihaja namreč v življenjski stik z oblastmi, ali ljudmi, katerih dolžnost je, da delujejo v smislu zakonov za dobrobit prebivalstva. Najnižja in najširša plast v piramidi izvrševalne oblasti so pa karabinerji, zdi se, kakor da gledajo ljudje v teh državni službah posebej obilno. Italijo. Kdor tega ne veruje, naj gre med narod, a njim zaupno govori, pa se prepriča, da je res. Kar tako neprijetno je za človeka, ki hoče ljudstvo potolažiti, da je Italija demokratična država in da bo vse drugače, ko bomo tudi mi deležni njene ustave. O, saj vidimo dobro, kako bo, nam ni treba praviti — tako odgovarjajo in dobrohoten človek ostaja na cedilo. Poudarimo pa, da svojo nevoljo izraža ljudstvo le onemu, komur zaupa, gotovo ne voljkam in karabinerjem. V dokaz svojega neznanosti proti novi državi pa navaja dejstva, ki so za stan karabinerjev zelo posebejvalna. Ko bi po deželi zbirali govorice o karabinerjih, bi lahko napisali o njih obsežno knjigo smehnih dogodov in dogodov; če obsežnejšo knjigo pa o sitnostih in neprijetnostih, ki so jih imeli z njimi prav nedolžni in posteni ljudje; žalibog, da se vršita ta smeh in zlovoljnost na račun Italije. Take značilne karabinerske razmere vladajo v Bukoviji pri Postojni. Ni vredno, da bi omenjali neznatne osebe brigadirja, smešnega po domišljavosti, zopred po vedenju in nerodnega v svojem opravilu; na drugi strani pa je neobhodno potrebno pojasniti, kakšno naziranje si ustvarjajo novi državljani o novi suverenosti po krivdi takih nevednih ljudi.

Ni dolgo, ko je ta brigadir aretirjal soprego gospoda nadučitelja in nekega mladeniča iz vasi, ker sta šla brez dovoljenja, toda po zelo nujnih opravilih, v Ljubljano. Kdor ve, koliko sitnosti, čakanja in stroškov je treba, predno je dovoljena pot čez mejo, razume se, da je bil to prav nedolžen prestop, ker ni vseboval ne tihotapnih, ne protidržavnih namenov, bil je pa tudi opravičen. To so spoznali tudi karabinerji predstojniki in so aretiranca osvobodili. Gospa nadučitelja in mladeniča sta danes ista kot poprej, niti trohica madeža ni padla na postenost njunih oseb; zaradi dogodka ravno tako lahko večerjate kakor poprej. Najbrže pri tem pa je bilo, da je brigadir delal vse to iz osebnega nasprotstva. Posledice zanj pa tudi niso izostale. Postal je najprej predmet zgražanja in nevolje, kmalu potem pa tudi predmet zaimehovanja, ki bi bilo vsakemu človeku v sramoto, kaj se-le javnemu funkcionarju. Po bližnjih vaseh so se začeli namreč klatiti sumljivi ljudje, ki so grozili mirnim ljudem s samokresom, o njih se je pa tudi izvedelo, da kradajo ponoči živino iz hlevov; posestniki so se bali, da jim ne bi čez noč zmanjkal vol ali prešči. Ali mislite, da je bukovski e-rotnik šel na tatove? Ne samo, da jih ni takal, ampak tudi potem, ko je bil obveščen, kje da se tatovi nahajajo, se ni upal nad nje. Kaj naj si potem ljudje mislijo o takem varstvenem organu, nogo da je strahopeten in nezanesljiv, varuh javnega imetja? Govorili so: Glejte, tako bo pod novo vladlo! Lahko ubijete človeka ali ukradeš vola, pa si ti nič ne zgodi; če si kolikaj premeten; za malenkost pa, ki ne škoduje nikomur, te pa takoj ulekapot in odvajajo v Trst. Poprej je bil v vseh krajih in red, sedaj je pa tako, kakor bi imel vsak karabiner svoje zakone, dva ne delata enako. Neki mož iz Bukovja, ki nam je tudi v neki gostilni pripovedoval o teh stvarih, je pa rekel: Sedaj so prišli tisti časi, da bodo male grešnike obesili, velike pa izpuščali. Gorje nam ga bo. To je dobro, da smo se štari. Kdo je kriv na tem, da je v ljudskem mnenju vrednost karabinerjev nizko pod vrednostjo avstrijskih črnokrvnikov? Kdo je kriv, da vidi ljudstvo v karabinerjih le sitneže, ki nimajo zmisla za red, ki so ljudstvu le v nadlego; kjer jih je treba, jih pa ni? Ali ne karabinerji po izgledu bukovskega brigadirja, ki mu gre le za osebo v okolici, v resnici pa niti svoje službe ne razume? Najbolj žalostno je, da so ljudje mnenja, kakor da se od Italije reda niti zahtevati ne more. Sedaj pa resno

zavetja v luknjah na zidu in pod streho: res pravo zagorsko, zimsko jutro.

Stal je tako dolgo časa, videlajoč z veseljem tisto posebno svežost in smežnjati diha snega, ki ga je zbadal v nosu in grlu, ter je pil tudi z očmi lepoto tiste edine deviške barve. A večni trepet in hitro premikanje snežink sta ga vznemela tudi sedaj v neki nov svet, kjer se je začela zopet oglašati njegova tuja in večni hrepenenje, ali tudi vera v brezkraino moč njune ljubezni.

Cutil je, kakor da se mu dvigajo peroti in postajajo vedno močnejši, in večja, a on vedno podobnejši tem snežinkam, skozi katere bi hotel v ljubezni, kakor da jo tudi ta nenaidejant sneg zagrinja in pomirja.

In Stanke je občutil, da je vsemu temu, kar vidi in kar se mu dogaja v duši, vzrok ljubezen, ki napolnjuje ne samo njegovo in Madino dušo, marveč tudi srca, ki ne vedo za to, pa tudi to sveže in smešno zimsko jutro.

A ravno radi tega se mu je zdel čuden Benčičin nasvet, naj ne reče Madi, kaj mu je v duši, kakor tudi ne tistega, kar ji obeta pa tudi sam Vilin vrelc. In zadel je z vsa silo, da bi ga klenkul kraj Madinega težišča ter ji rekel vse, kar je občutil tisti hip, ko je gledal, kako tihe snežinke mirno zapolnjujejo ljubeško dolino.

besedo gospodom, ki vodijo državno življenje! Vemo, da je eden karabinerjev važen in potreben za varstvo ljudstva; saj je vendar varstvo osebnega življenja in imetja glavni cilj vsake države. Zdradi tega pa nam pošljite karabinerje, ki bodo odgovarjali svoji nalogi, ljudi, ki bodo imeli toliko intelektualne in moralne zmoglosti, da bodo resno opravljali svojo dolžnost, da bodo razlikovali resnost od nadutosti, da bodo razumeli ljudske potrebe in razmere ter delali s tem čast Italiji. Taki karabinerji bodo tudi priljubljeni med ljudstvom, kakor so bili priljubljeni nekdanji orožniki, če so bili dobri; in kakor sedaj sem pa tje priljubljeni zmožni in dobrohotni karabinerji. To so pravične in dostojne državljanske zahteve brez ozira na narodnost, vendar pa moramo tudi glede zadnje pripomniti, da je razumevanje glede jezika zelo neprijetno. Zaenkrat nam pa dajte vsaj pametnih ljudi!

Gospodarstvo

Izmenjavanje avstrijskih kron v Zedru. Z vstopom Zadra v upravno območje italijanske države, je vprašanje izmenjave avstrijskih kron, nahajajočih se v prometu v Zedru, postalo aktuvelno. Konsumne zadruge, izlasti pa delavsko konsumno društvo, so pri italijanskem finančnem ministru protestirali proti temu, da se je spekulacija polastila trenutne spekulacije in da so mnoge osebe — neopravičene za to — dosegle izmenjavo avstrijskih kron po 40 centezimov. S tem da so interesi konsumentov Zadra močno oškodovani. Finančni minister je obljubil odpomel.

Avstrijska paroplovna družba. Avstrijski kreditni zavod se pogaja z družbama United American Line in Hapag radi ustanovitve avstrijske paroplovne družbe, ki bi ji bila glavna naloga, da vrši prevoze živil. Sedež družbe bo najbrže na Dunaju.

Pogajanja za združitve jugoslovenskih paroplovenih družeb. Med paroplovenimi družbami, ki so se na podlagi rapalske pogodbe priselile Jugosloviji, v glavnem pa »Ragussee« in »Oceanije«, družbe Ungaro-Croata in družbe »Račić«, se vrše sedaj pogajanja v svrhu fuzije. Te družbe se imajo združiti v »Jugoslovensko paroplovno družbo«, ki bo predstavljala največje jugoslovensko plovbeno podjetje. Pogajanja se vrše v Londonu. Če vsepoje, bi tudi angleške paroplovne družbe pridodale družbi posamezne ladje kot »supporte« (vlogje). Razum tega se udeležujejo pogajanj tudi jugoslovenski denarni zavodi. Jugoslovenske paroplovne družbe, ki prihajajo v vstop, razpolagajo s parkom ladij okoli 120.000 ton.

DAROV

O priliki krsta male Adrijanke, hčerke načelnice pevskega društva »Adria« v Barkovljah, je daroval oče G. I. Krošelj 200 L istemu društvu. — V gostilni g. M. Martelanca v Barkovljah se je nabralo dne 2. jan. med člani in gosti na licitaciji »ogledane kosti« v isti namen 240 L. — Na isti način in v isti namen se je nabralo za prodano cigaro v Nar. domu 71 L in 2 srebrna dinarja. — Lepa hvala vsem.

Borzna poročila.

Tečaji:
V Trstu, 10. januarja 1921.

Jadranska banka	390
Cosulich	484
Dalmatia	395
Gerolimich	2265
Libera Tristina	665
Lloyd	1990
Lussino	2100
Martinolich	320
Oceanja	458
Premuda	490
Tripcovich	512
Ampelea	650
Cement Dalmatia	380
Cement Spalato	395

Toja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 10. januarja 1921.

Neprepečatene krone	475—57
avstrijsko-nemške krone	475—475
čehoslovenske krone	32—3250
dinarji	74—75
37—3725	
3950—40—	
2860—2865	
172—17235	
francoski franki	444—446
švicarski franki	105—116
angleški funti, papirnati	115—116
angleški funti, zlati	15—16
rubli	92—93
napoleoni	

Švicarski tečaj:

ŽENEVA, 10. Lira 22'4375, marka 8'965, avstr. krona 1'40, angl. funt 23'62, fr. frank 38'55, dolar 6'485.

MALI OGLASI

GOSPODICNA popolnoma večša strojeplešja, isče primerno službo v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Strojopisk« na upravo. 45

CEBELARJI POZOR! V Pliskovici št. 110, se prodaja 15 žnidarskih in 5 eksportnih s čebelami obiljenih panjev. 44

POROCNA soba za 1400 L se prodaja radi odhoda. Ogledati si od 10. ure naprej. Via Palearina 1, III. Gambel. 46

NA PRODAJ je kobilica, 7 let stara, 16 pesti visoka, kostanjeve barve, prav dobra za vsako vožnjo, pri A. Laurič — Planina pri Rakeku. (43)

HISA z dvoriščem se prodaja v Tomažu št. 108 pri cesti. 10

KUPUJEM sunje in vreče. Molino grande 20, Babič. 31

JAKOB PERHAUC — Trst

ulica delle Acque št. 6. — Telefon 2—86.

ZALOGA VINA, ŽGANJA in LIKERJEV (282)

POSEBNOST ŠUMEČA VINA in JAJČNI KONJAK

KOLARSKI pomočniki se sprejmejo takoj. Ulice Chiozza št. 43. Kovac. 39

HISA, enažna, 3-4 sobe, v bližini tramveja, za kupi. Ponudbe pod »Resnost« na upravo. 40

MLADENIC, ki ima že malo prakse v trgovini s mešanim blagom, in ki govori slovensko, italijansko in malo nemško, želi vstopiti v službo pri boljšem trgovcu strokovnjaku. Ponudbe pod »Mladenec« na upravnistvo. 42

LOPATE prodaja na debelo Helvetia, Trst, Corso Garibaldi 5. 37

JAKO dobre baterije prodaja na debelo Helvetia, Trst, Corso Garibaldi 5. 36

DVA spretna krojaška pomočnika sprejme takoj v stalno delo Kopal Ivan, Stanjel 23. 35

SLUŽKINJA, poštna in pridna, se išče. Dobra plača. Naslov pri upravnistvu. 33

CEBULCEK kakor tudi semena vseh vrst, prodaja trdka Sever & Komp. Trst, ul. Machiavelli št. 13. 29

ZLATO, srebro in krone plača po najvišjih cenah Pertot, ul. Sv. Franciska 15, II. 26

HISA V LJUBLJANI se ceno prodaja. Obstoji iz 4 stanovanj, velike kleti, pripravna za obrt. Dopise poslati: Jakobu Pogačnik, Ljubljana, Knafova ulica 15, I. nadst. 16

HISO s 5 prostori in 200 m², na željo tudi več, pri postaji Sv. Ivan, se prodaja radi selitve pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava. 23

ŠTEJILNIKE za vzidanje, vsake velikosti, solidno domače delo. Izdeluje in po dogovoru tudi postavlja. Izdelovalnica številnikov, Kranjec Ludovik, Trnovo pri Il. Bistrici. 753

KROJACNICA Avgust Štular, ul. S. Francesca D'Assisi št. 34, III. nad, je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 537

ŽEPNI KOLEDAR „EDINOSTI“
le izšel
Cena 3.— L. — Dobiva se v tiskarni Edinost in v knjigarni J. Štoka v Trstu

ŠTAJERSKA JABOLKA
pri turki Jakob Vatovec
Trst, Via Torre bianca 19

Oljnatost „PANELLO“
prve vrste, najboljša krmila za alimentacije in odebelenje živine, produkcija prve tovarne prodaja se na veliko in drobno po tovarniški ceni pri (32)
Ivanu Sinković, Trst, Via Milano št. 25

KRONE
plača vedno par cent. več nego vsaki drugi — kupec, edinole — Alojzij Povh, trgovina Piazza Garibaldi št. 3, tel. 3-79 (prej trg Barriera) (25)

Lep voga'ni trgovskilokal
na jako prometnem trgu v Ljubljani se odda v najem radi preselitve. Naslov in informacije daje Anon. inf. zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PODLISTEK

</